

FÖRETAL

Sedan vi skrev *La Crise du Monde moderne* [Den moderna världens kris], har skeendet blott alltför fullständigt och framför allt alltför snabbt bekräftat alla de åsikter som vi då framlade i detta ämne, även om vi för övrigt behandlade detta utan något bekymmer om det omedelbart ”aktuella” liksom utan någon avsikt att idka en fåfång och fruktlös ”kritik”. Det säger egentligen sig självt att dylika betraktelser inte är av något värde för oss annat än i den mån de utgör en tillämpning av principer på vissa särskilda omständigheter; och, i förbigående sagt, om de som riktigast har bedömt de fel och brister som vidlåder vår tidsålders mentalitet, i allmänhet intagit en helt negativ hållning eller framträtt endast för att föreslå motåtgärder, som är nära nog betydelselösa och alldeles oförmögna att hejda den på alla områden tilltagande oordningen, är det därför att de saknat kunskapen om verkliga principer alldeles liksom de som tvärtom envisas med att beundra det föregivna ”framåtskridandet” och att bedraga sig själva om dess ödesdiga resultat.

Icke ens från en alldeles opartisk och ”teoretisk” ståndpunkt räcker det förresten med att påvisa felen och låta dem framstå som sådana de verkligen är i sig själva. Hur nyttigt detta än må vara, är det ännu mer intressant och lärorikt att förklara dem, det vill säga att undersöka hur och varför de uppkommit, ty allt som existerar, på vilket sätt det vara må, även villfarelsen, har nödvändigtvis sitt existensberättigande, och själva oordningen måste till slut finna sin plats bland den universella ordningens element. Det är därför som, om den moderna världen i och för sig själv betraktad utgör en avvikelse och rent av ett slags missbildning, det inte är mindre sant att, insatt i hela den historiska cykel, varav den utgör en del, den exakt motsvarar villkoren för ett bestämt skede i denna cykel, det som den hinduiska traditionen betecknar såsom *Kali-Yugas* sista period. Det är dessa villkor, resultatet av den cykliska manifestationens själva fortgång, som har bestämt dess egenskaper, och man kan härvidlag säga att den innevarande tidsåldern inte kan vara annat än vad den faktiskt är. Men för att se oordningen såsom ett element i ordningen eller för att inskränka villfarelsen till att vara en partiell och förvrängd uppfattning av någon sanning måste man förstås höja sig över de småttigheter, där denna oordning och villfarelse hör hemma, och likaså, för att begripa den moderna världens verkliga betydelse enligt de cykliska lagar som styr den nuvarande jordmänsklighetens utveckling, måste man vara helt och hållet frigjord från den mentalitet som särskilt kännetecknar denna värld och inte vara påverkad av den i någon som helst grad. Detta är rent av desto tydligare som denna mentalitet oundvikligen och i viss mån per definition medför en total okunnighet om hithörande lagar liksom även om alla andra sanningar, vilka, då de är mer eller mindre direkt härledda från transcendentala principer, utgör en väsentlig del av denna traditionella kunskap, till vilken alla i egentlig mening moderna uppfattningar medvetet eller omedvetet står i klar och tydlig motsats.

Vi har sedan länge ämnat utge en fortsättning av *La Crise du Monde moderne*, ett arbete av en strängare ”läromässig” karaktär, för att just visa några aspekter av denna förklaring av den innevarande tidsåldern enligt det traditionella synsättet, som vi ju uteslutande avser att hålla oss till och som för övrigt, av samma skäl som vi just anfört, här är icke endast det enda giltiga utan också, kan vi säga, det enda möjliga, eftersom man utanför detta synsätt inte ens kunde föreställa sig en dylik förklaring. Olika omständigheter har hittills nödgat oss att uppskjuta förverkligandet av detta företag, men det betyder föga för den som är viss om att allt som skall ske nödvändigtvis sker i sinom tid och detta ganska ofta på oförutsedda och av vår vilja fullkomligt oberoende vägar. Den feberaktiga brådska, som våra samtida åstadkommer i allt vad de gör, förmår intet häremot och kan endast vålla oro och oordning, det vill säga alltigenom negativa verkningar. Men vore de alltjämt ”moderna”, om de vore i stånd att förstå fördelen av att följa de anvisningar som omständigheterna lämnar, vilka långt ifrån att vara ”slumpartade”, som deras okunnighet inbillar sig, i grund och botten endast är mer eller

mindre specialiserade yttringar av den allmänna, på en gång mänskliga och kosmiska ordning, vari vi alla med eller mot vår vilja måste inlemma oss?

Bland de drag, som utmärker den moderna mentaliteten, skall vi här genast i början såsom mittpunkt i vårt studium nämna tendensen att inskränka allt till den blotta kvantitativa synpunkten, en tendens som är så framträdande i de senaste århundradenas "vetenskapliga" uppfattningar och som för övrigt kan iakttagas nästan lika tydligt på andra områden, i synnerhet samhällsordningens, så starkt att man på ett undantag när, vars natur och nödvändighet skall framgå i det följande, nästan kan definiera vår tidsålder väsentligen och framför allt såsom "kvantitetens herravälde". Om vi sålunda väljer detta kännetecken framför alla andra, är det inte enbart och inte ens huvudsakligen därför att det är ett av de synligaste och minst omtvistliga. Det är framför allt därför att det för oss ter sig som det verkligt grundläggande, därigenom att detta reducerande till det kvantitativa strängt lyder villkoren för det cykliska skede mänskligheten kommit till i den moderna tiden och att den ifrågavarande tendensen till sist endast är den som logiskt leder till själva slutet för den "nedgång" som sker med allt större hastighet från begynnelsen till änden av en manvantara, det vill säga under hela den tid som manifestationen av en mänsklighet som vår pågår. Denna "nedgång" är på det hela taget, såsom vi redan ofta haft anledning att säga, endast det gradvis skeende fjärmandet från den princip som med nödvändighet innebor i varje manifestationsprocess. I vår värld och på grund av särskilda existensvillkor den är underkastad uppvisar den lägsta punkten aspekten av den rena kvantiteten i avsaknad av varje kvalitativt särdrag. Det säger för övrigt sig självt att detta endast är ett gränsvärde, varför vi faktiskt endast kan tala om "tendens", ty under cykelns själva förlopp kan gränsen aldrig nås, utan denna är på något sätt utanför och nedanför all förverkligad och även all förverkligbar tillvaro.

Det som nu är viktigt att notera alldeles särskilt och från första början, både för att förebygga varje oklarhet och för att klargöra sådant som kan ge upphov till vissa falska föreställningar, är att den lägsta punkten i kraft av analogins lag är liksom en dunkel spegling eller omvänd bild av den högsta punkten. Därav följer detta endast skenbart paradoxala resultat att den fullständigaste avsaknaden av varje princip medför ett slags "förfalskning" av själva principen, det som vissa har uttryckt i "teologisk" form genom att säga att "Satan apar efter Gud". Denna anmärkning kan vara till stor hjälp vid förståelsen av några av de dunklaste av den moderna världens gåtor, vilka denna värld själv för övrigt förnekar, därför att den inte kan uppfatta dem, fastän den bär dem inom sig, och därför att denna förnekelse är en nödvändig förutsättning för bibehållandet av den särskilda mentalitet den existerar igenom: om våra samtida allesammans kunde se det som styr dem och varthän de i verkligheten driver, skulle den moderna världen genast upphöra att existera som sådan, ty det "tillrättaställande", som vi ofta har hänvisat till, kunde just därigenom inte undgå att inträffa. Men eftersom detta "tillrättaställande" å andra sidan förutsätter att den punkt uppnåtts, där "nedgången" fullständigt slutförts och där "hjulet slutat att vrida sig", åtminstone för den stund som anger övergången från en cykel till en annan, måste man därav sluta att, förrän denna punkt av stillastående faktiskt uppnåtts, dessa ting inte kan förstås av allmänheten utan endast av ett ringa antal av dem som är ämnade att i någon mån bereda marken för den framtida cykeln. Det behöver knappast sägas att i allt som vi framställer det är till de senare som vi alltid avsett att uteslutande vända oss utan att bekymra oss om de andras ofrånkomliga avsaknad av förståelse. Visserligen är dessa andra och skall ännu för en viss tid vara det ofantliga flertalet, men det är ju endast under "kvantitetens herravälde", som flertalets åsikt kan göra anspråk på att beaktas.

Vare därmed hur som helst, för ögonblicket och i första hand vill vi främst tillämpa den föregående anmärkningen på ett mer begränsat område än det vi just nämnt: den skall härvidlag tjäna till att förebygga varje sammanblandning mellan den traditionella vetenskapens och den profana vetenskapens synsätt, även i de fall vissa yttre likheter förefaller

kunna tilläggas dem. I själva verket härrör ofta dessa likheter endast från omkastade motsvarigheter, där, medan den traditionella vetenskapen väsentligen betraktar det högre uttrycket och ger det lägre uttrycket ett relativt värde endast på grund av dess själva överensstämmelse med det högre uttrycket, den profana vetenskapen däremot har blott det lägre uttrycket i sikte och, oförmögen att gå utöver det område den ägnar sig åt, föreger sig reducera all verklighet därtill. För att ge ett exempel, som direkt avser vårt ämne, är de pytagoreiska talen, såsom tingens principer betraktade, ingalunda talen såsom de moderna, antingen de är matematiker eller fysiker, förstår dem, lika litet som oföränderlighetens princip är en stens orörlighet eller den verkliga enheten är enhetligheten mellan väsenden berövade alla egna kvaliteter. Men likväl, därför att det i båda fallen handlar om tal, har anhängarna av en uteslutande kvantitativ vetenskap ej dragit sig för att vilja räkna pytagoreerna bland sina "föregångare"! För att icke alltför mycket föregripa de redogörelser som följer skall vi endast tillägga att detta än en gång visar det som vi redan tidigare sagt, att de profana vetenskaperna, som den moderna världen är så stolt över, i verkligheten endast är degenererade "lämningar" av forntidens traditionella vetenskaper, liksom för övrigt kvantiteten själv, som de anstränger sig att reducera allt till, är så att säga, med det synsätt varpå de betraktar den, endast "lämningen" av en tillvaro tömd på allt som utgjorde dess essens; och det är sålunda som de föregivna vetenskaperna låter sig undgå eller avsiktligt utmönstrar allt som är verkligt essentiellt och därmed visar sig definitivt oförmögna att ge någon verklig förklaring på vad det vara månne.

Liksom den traditionella vetenskapen om talen är något helt annat än de modernas profana räknelära, också om man utvidgar denna med algebra och alla andra delar den kan tilläggas, så finns även en "helig geometri", i grunden icke mindre skild från den "skolvetenskap" som man i dag betecknar med samma namn, geometri. Vi behöver inte dröja vid detta längre än så, ty alla, som har läst våra tidigare arbeten, vet att vi däri och i synnerhet i *Le Symbolisme de la Croix* [Korsets symbolism] framställt många betraktelser rörande den symboliska geometri det här handlar om, och de har kunnat inse i hur hög grad den lämpar sig för att återge verkligheter av högre slag, åtminstone i den mån de alls kan begripligt återges. Är icke för övrigt de geometriska formerna i grund och botten och nödvändigtvis själva basen för all figurativ eller "grafisk" symbolism, alltifrån de alfabetiska och numeriska tecknen i alla språk ända till de mest komplexa och skenbart mest egendomliga initiatiska *yantraerna*? Det är lätt att förstå att denna symbolism kan ge upphov till en obegränsad mångfald av tillämpningar. Men samtidigt bör man lika lätt inse att en dylik geometri så långt ifrån hänför sig till blotta kvantiteten att den tvärtom väsentligen är "kvalitativ". Och vi skall säga alldeles detsamma om den verkliga vetenskapen om talen, ty de principiella talen, ehuru de först så kallades genom analogi, befinner sig så att säga i förhållande till vår värld vid den pol som är motsatt den, där den allmänt gängse räknelärens tal befinner sig, de enda tal som de moderna känner och som de uteslutande ägnar sin uppmärksamhet, varvid de tar skuggan för själva verkligheten liksom fångarna i Platons grotta gjorde.

I föreliggande studie skall vi anstränga oss att än mer fullständigt och än mer allmängiltigt visa vad de traditionella vetenskapernas verkliga natur är för något och just därigenom även vilken avgrund som skiljer dem från de profana vetenskaperna, vilka är liksom deras karikatyr eller parodi. Detta gör det möjligt att mäta det förfall, vari den mänskliga mentaliteten råkat, alltmedan den övergått från de förra till de senare men också att se, genom deras föremåls respektive belägenhet, hur detta förfall strängt följer samma nedgående rörelse som vår mänsklighet genomlöper i sin cykel. Självfallet är dessa frågor alltjämt sådana som man inte kan göra anspråk på att fullständigt avhandla, ty till sin natur är de förvisso outtömliga. Men vi skall åtminstone försöka säga tillräckligt därom för att envar skall kunna därav draga de slutsatser som inställer sig vad avser bestämmandet av det "kosmiska ögonblick" vår innevarande tidsålder motsvarar. Om det däri finns betraktelser, vilka somliga kanske trots allt finner dunkla, är det endast därför att dessa ideer är deras egna tankevanor alltför avlägsna,

alltför främmande för allt som de bibringats genom den utbildning de fått och genom den miljö vari de lever. Däråt kan vi ingenting göra, ty det rör sig om ting, för vilka ett i egentlig mening symboliskt uttryckssätt är det enda möjliga och vilka därigenom aldrig kommer att förstås av dem, för vilka symbolismen är en död bokstav. Vi erinrar för övrigt om att detta uttryckssätt är den oundgängliga förmedlaren av all undervisning av initiatiskt slag. Men utan att ens tala om den profana världen, vars oförståelse är uppenbar och på sätt och vis naturlig, räcker det med att kasta en blick på de spår av initiation, som alltjämt lever kvar i Västerlandet, för att se att somliga, i brist på intellektuell "kvalifikation", gör sig symboler, som är avsedda för deras meditation, och för att vara viss om att dessa individer, på grund av de titlar de antar och några initiationsgrader som de "virtuellt" erhållit, aldrig kommer att förstå den verkliga betydelsen av det minsta fragment av "Öster- och Västerlandets Stora Byggmästares" mystiska geometri!

Eftersom vi just nämnt Österlandet, är ytterligare en anmärkning på sin plats: om den utbredning som det sinnestillstånd vi specifikt kallar "modernt" framför allt på dessa senare år vunnit och det inflytande det utövar allt mer, åtminstone i det yttre, på alla. Icke desto mindre är och förblir detta sinnestillstånd västerländskt genom sitt ursprung: det är i Västerlandet det uppstått och länge haft sitt uteslutande maktområde, och i Österlandet kommer dess inflytande aldrig att vara annat än ett "förvästligande". Hur långt detta inflytande än må räcka under det skeende som alltjämt kommer att fortgå, skall man följaktligen aldrig kunna påstå sig ställa detta emot det vi sagt om skillnaden mellan den österländska andan och den västerländska andan, vilken för oss på det hela taget är densamma som skillnaden mellan den traditionella andan och den moderna andan. Ty det är alltför uppenbart att i samma mån som en människa "förvästligas", av vilken ras hon än är och från vilket land hon än kommer, hon just därigenom upphör att vara österlänning i andligt och intellektuellt avseende, det vill säga det enda avseende som egentligen betyder något för oss. Det rör sig inte här om blotta "geografien", åtminstone inte i den innebörd som de moderna ger den, ty det finns även en symbolisk geografi. På tal härom kan för övrigt sägas att Västerlandets nuvarande övermakt erbjuder en mycket talande motsvarighet till en cykels slut, emedan väster är just den punkt där solen går ner, det vill säga där den når slutmålet för sin dagliga vandring och där enligt den kinesiska symbolismen "den mogna frukten faller vid trädets fot". Ifråga om de medel, varmed Västerlandet kommit att upprätta denna dominans, varav "moderniseringen" av en mer eller mindre avsevärd del av österlänningarna är blott det senaste och mest beklagliga resultatet, räcker det med att erinra sig vad vi i andra verk sagt för att övertyga sig om att dessa medel, när allt kommer omkring, vilar endast på den materiella makten, vilket med andra ord betyder att den västerländska dominansen är blott ännu ett uttryck för "kvantitetens herravälde".

Från vilken sida man än betraktar tingen, återföres man till samma överväganden och ser dessa ständigt sannas i alla de tillämpningar man kan göra av dem. Häri finns för övrigt intet som borde överraska, ty sanningen är nödvändigtvis konsekvent, vilket givetvis ingalunda betyder "systematisk", tvärtemot vad de profana filosoferna och vetenskapsmännen alltför gärna kunde förmoda, instängda som de är i snävt begränsade föreställningar, sådana som beteckningen "system" egentligen passar och som i själva verket endast är uttryck för den otillräcklighet som vidlåder individuella mentaliteter, när de är hänvisade till sig själva, dessa mentaliteter må sedan vara sådana som man överenskommit om att kalla "genialiska", vilkas alla mest omskrutna spekulationer förvisso inte kan mäta sig med kännedomen om den minsta traditionella sanning. Även i denna fråga har vi lämnat tillräcklig förklaring, när vi haft tillfälle att påvisa skadeverkningarna av den "individualism" som är ännu ett av den moderna andans särmerken. Men vi skall här tillägga att den individens falska enhet, som fattar honom såsom utgörande en fullständighet i sig själv, motsvarar i den mänskliga ordningen den föregivna "atomens" enhet i den kosmiska ordningen: den ena och den andra är blott element betraktade såsom "enkla" enligt ett helt kvantitativt synsätt och förmodas som sådana kunna

genomgå något slags obegränsad upprepning, vilket egentligen är en ren omöjlighet, då det väsentligen är oförenligt med tingens själva natur. Denna obegränsade upprepning är i själva verket intet annat än den rena mångfalden, mot vilken den nuvarande världen strävar med alla sina krafter, dock utan att någonsin kunna nå fram till att helt förlora sig däri, eftersom denna rena mångfald ligger på en nivå, som befinner sig lägre än all manifesterad tillvaro och utgör den principiella enhetens motsatta pol. Man måste alltså se den cykliska nedgående rörelsen såsom skeende mellan dessa båda poler, utgående från enheten eller snarare från den punkt inom manifestationens område som är enheten närmast, i förhållande till det existensstillstånd man betraktar, och såsom strävande alltmer mot mångfalden, vi menar mångfalden analytiskt betraktad och ej hänförd till någon princip, ty det säger sig självt att i den principiella ordningen varje mångfald är syntetiskt innefattad i själva enheten. Det kan förefalla som om det i en viss bemärkelse funnes mångfald i de båda yttersta punkterna, liksom det även motsvarighetsmässigt, enligt vad vi just sagt, finns å ena sidan enhet och å andra sidan ”enheter”. Men begreppet omkastad analogi tillämpas ännu strängare här. Medan den principiella mångfalden innefattas i den verkliga metafysiska enheten, innefattas däremot de aritmetiska eller kvantitativa ”enheter” i den andra mångfalden, den undre. Låt oss i förbigående anmärka detta: visar icke redan blotta faktum, att man kan tala om ”enheter” i plural, hur långt ifrån den verkliga enheten detta, som man så betraktar, är? Den undre mångfalden är per definition rent kvantitativ, och man kunde säga att den är själva kvantiteten skild från all kvalitet. Däremot är den övre mångfalden eller det, som vi här analogivis kallar så, i verkligheten en kvalitativ mångfald, det vill säga helheten av de kvaliteter eller attribut som utgör väsendenas och tingens essens. Man kan alltså ytterligare säga att den nedgång vi talat om sker från den rena kvaliteten mot den rena kvantiteten, varvid bådadera för övrigt är gränser, som ligger utanför manifestationen, den ena bortom och den den andra hitom. Så är det, eftersom de i avseende på de särskilda villkor som gäller vår värld eller vårt existensstillstånd är uttryck för två universella principer, som vi annorstädes betecknat såsom ”essens” respektive ”substans” och som är de två poler, mellan vilka hela manifestationen försiggår. Här har vi den punkt som vi måste fullständigast förklara i första rummet, ty det är framför allt därigenom, som man kan bättre förstå de andra betraktelser som vi skall utveckla i den studie som nu följer.

Ovanstående text utgör Företal till René Guénons bok *Kvantitetens herravälde och tidens tecken*. Boken är en översättning från franskan av Lars Adelskog. Originalets titel är *Le Règne de la Quantité et les Signes des Temps*. Svenska översättningen © Lars Adelskog 2013. Eftertryck eller annan återpublicering, helt eller delvis, såsom elektronisk text på internet eller på annat sätt, förbjudes.